MINTAQADA BYUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATINI RAQAMLASHTIRISH ORQALI MOLIYAVIY NAZORAT MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH NAZARIYALARI

Rahimov Sardor Uralovich
O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya vazirligi huzuridagi Axborot texnologiyalari markazi Byudjet tashkilotlari faoliyatini raqamlashtirish va muvofiqlashtirish boshqarmasi 1-toifali mutaxassisi

Annotatsiya: Ushbu tezisda iqtisodiy islohotlarda moliyaviy nazoratni takomillashtirishning amaliy ahamiyati va uning bozor iqtisodiyoti jarayonining chuqurlashuvi sharoitida korrupsiyaga qarshi kurash bilan o‘zaro bog‘liqligi ko‘rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Byudjet, moliya, nazorat, davlat, ijtimoiy, iqtisodiy, islohot, korruptsiya, buxgalteriya hisobi, hukumat, ta'lim, moliyaviy nazorat.

O‘zbekistonda korrupsiyaga qarshi kurash mamlakatimiz iqtisodiyot tarmoqlarini innovatsion asosda rivojlantirish, tarmoqlarga yo‘naltirilgan moliyaviy xarajatlar samaradorligini oshirish, ya’ni davlat byudjetidan tarmoqlarga ajratilayotgan mablag‘lardan foydalanish jarayoni bilan chambarchas bog‘liq. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti “Korrupsiya o‘ta og‘ir jinoyat bo‘lib, biz farzandlarimizda unga nisbatan murosasizlik g‘oyasini yoshligidan sindirib, ularni faqat halol mehnat, tadbirkorlik orqali daromad olishga o‘rgatishimiz kerak. Shuningdek, hukumat qarorlarini qabul qilishning barcha jarayonlarida korrupsiyaning oldini olish, ularning ochiq va oshkora bo‘lishini ta’minlash muhim ahamiyatga ega. Masalan, fuqarolarimiz joriy yildan boshlab tegishli davlat xaridlari ma’lumotlaridan foydalanib, dolzarb masalalarni ko‘tarmoqda”.

Ta’lim, sog‘liqni saqlash, madaniyat, davlat boshqaruvi va boshqa sohalarda davlat mablag‘larining talon-taroj qilinishiga yo‘l qo‘ymaslik maqsadida uning huquqiy asoslari muntazam takomillashtirilmoqda. Moliyaviy nazoratning asosiy vazifasi shundan iboratki, bozor iqtisodiyotining iqtisodiy sharoitlari chuqurlashib borayotgan davrda ishlab chiqarish, xizmatlar ko'rsatish, byudjet tizimi mablag'larining maqsadli sarflanishi, nazorat qilish sharoitida iqtisodiy faoliyatning innovatsion shakllari amalga oshiriladi. byudjetdan moliyalashtiriladigan tashkilotlarning milliy qonunchilikka, shuningdek byudjet intizomiga muvofiqligi.

Moliyaviy nazorat amaliyoti budjet tashkilotlarida ularning moliyaviy ko‘rsatkichlarini byudjet mablag‘larini boshqarish va byudjet hisobini yuritish bo‘yicha maxsus avtomatlashtirilgan dasturiy mahsulotlar orqali tahlil qilish maqsadga muvofiqligini tasdiqlaydi. Moliyaviy nazorat samaradorligini innovatsion axborot texnologiyalaridan foydalangan holda masofadan boshqarishni keng qo'llash va ma'lumotlar bazasiga kiritilgan statistik va tahliliy xulosalardan bir xilda foydalanish orqali monitoringni amalga oshirish maqsadga muvofiqdir. Ijtimoiy iqtisodiy kontekstdagi islohotlarning ta'sirini moliyaviy nazorat qilish zarurati, notijorat tashkilotlar sonining ko'payishi va ularning faoliyatida foydalaniladigan xalqaro tashkilotlarning tekin moliyaviy yordami sarflanishi. Shuningdek, islohotlar jarayonida inson omilini yanada takomillashtirish, budjet qonunchiligiga rioya etilishi ustidan moliyaviy nazoratni amalga oshirish, ya’ni byudjet tashkilotlarining byudjetdan tashqari mablag‘lari mablag‘laridan samarali foydalanishni ta’minlash zarur. xodimlarning islohotlardagi faolligini oshirish.

Iqtisodiy islohotlar jarayonida davlat byudjetidan samarali va maqsadli foydalanish tizimini yanada takomillashtirish, byudjet tashkilotlari rahbarlari, moliyaviy mablag‘larning qonun hujjatlariga qat’iy rioya etgan holda sarflanishini ta’minlash maqsadida tizimli profilli ishlar amalga oshirilmoqda. Ta’lim va tibbiyot tizimida vazirlik va idoralar tomonidan loyihalashtirilgan

muassasalarda byudjet mablag‘lari tannarxini, byudjetdan moliyalashtirishni, buxgalteriya hisobini takomillashtirish, byudjet intizomini mustahkamlash ustidan jamoatchilik nazoratini kuchaytirish zarur.

Byudjet mablag‘lari sarflanishiga qaramay, undan foydalanish qoidalarini buzish, ijtimoiy sohani yanada rivojlantirish maqsadida moliyaviy resurslardan samarali foydalanish, profilaktika, moddiy boyliklarni talon-taroj qilish intizomini buzish, moddiy boyliklarni talon-taroj qilish, moddiy boyliklarni talon-taroj qilish, moddiy boyliklarni talon-taroj qilish, ijtimoiy sohani yanada rivojlantirish maqsadida moliyaviy mablag‘lardan samarali foydalanish holatlari mavjud. Taqchillikka yo'l qo'yish, xarajatlar smetasi, Davlat jadvalini tuzish va bajarish va boshqalar. Xususan, ta’lim muassasalarida byudjet va byudjetdan tashqari mablag‘lar sarflanishini moliyaviy nazorat qilishda daromadlar va xarajatlar smetalari, buxgalteriya hisobi hujjatlari, buxgalteriya hisobi sohasiga tegishli normalar axborot ta’minotining asosiy manbalari hisoblanadi. Shuning uchun u moliyaviy nazorat vaqtida axborot bazasining mavjudligiga ham tayanadi.

Xulosa qilib shuni aytish kerakki, moliyaviy nazorat yuqori malakali mutaxassislarning xolis xulosalari natijasida shakllanadigan tizimli, tizimli jarayondir. Budjet mablag‘larining samarali sarflanishi iqtisodiy islohotlarni samarali amalga oshirish va Davlat dasturlarida belgilangan ijtimoiy, iqtisodiy ko‘rsatkichlar ijrosini ta’minlash, korrupsiyaning turli ko‘rinishlariga qarshi kurashishda muhim omil bo‘lmoqda.

Adabiyotlar ro‘yxati:

1. Махмуджон Зиядуллаев (2021). Право на социальное обеспечение в Узбекистане и радикальные реформы, проведенные в пенсионном секторе в 2017-2021 годах. Общество и инновации, 2 (8/S), 121-127. Doi: 10.47689/2181-1415-vol2-iss8/S-pp121-127 ;
2. Зиядуллаев, М. (2022). Роль социального обеспечения в стратегии развития Нового Узбекистана . Общество и инновации, 3(4/S), 120–125. https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol3-iss4/S-pp120-125 ;
3. MY Tirkashev, «THE ROLE OF SMALL SCALE BUSINESS IN THE DEVELOPMENT OF MARKET ECONOMY», МОЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КАРЬЕРА Учредители: Общество с ограниченной ответственностью” Моя профессиональная карьера”, 34, 2022, 97-102 с.;
4. M Yu Tirkashev, NB Eshtemirov, «FACTORS OF EFFECTIVE USE OF MECHANISMS TO IMPROVE FINANCIAL CONTROL», 2022, Вестник магистратуры, 3-2 (126), 111-112 с.;
5. Djurakulovich Ziyadullaev Makhmudjon. (2022). YESTERDAY’S, TODAY’S AND FUTURE PENSION REFORMS IN UZBEKISTAN. Conference Zone, 119–121. Retrieved from http://www.conferencezone.org/index.php/cz/article/view/362